

KÜLÜGY-HADÜGY

Budapest, 1914. szeptember 30. SZEMLE I. évfolyam, 33. szám

A szerkesztésért felelős: Dr. Simon Elemér orsz. képviselő o Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Népszínház-u. 16

Előfizetési ára: negyedévre 8 K, fél évre 15 K. Egyes szám 20 fillér. Páros napokon jelenik meg. Telefon: József 51-15

Változás szerkesztőségünkben.

Dr. Szilágyi Lajos cs. és kir. kamarást, lapunk megalapítóját és felelős szerkesztőjét, ki a háboru kitörésekor tényleges szolgálatra jelentkezett, egyik legutóbbi honvédelmi miniszteri rendelet szerint **a budapesti honvédkerület vezérkari főnökévé nevezték ki.**

Mivel tényleges szolgálatban álló katonatiszt felelős szerkesztői tisztelet a velejáró sajtójogi felelősség miatt nem tölthet be, Szilágyi százados tényleges szolgálatának tartamára **lapunk felelős szerkesztői teendőit dr. Simon Elemér országgyűlési képviselő vette át.**

Nem tartjuk alkalmasnak az időt arra, hogy dr. Szilágyi százados uttörő munkájának eredményével s a mostani kinevezése folytán reá és reánk háruló kitüntetés nagy értékével hosszasan foglalkozzunk. Dr. Simon Elemért is, ki szintén lapunk alapítói közé tartozik, jól ismerik olvasóink ezrei. Parlamenti szónoklatai, lapunk hasábjain megjelent nagybecsű értekezései eléggé kifejezik az értéket, melyet a szerkesztőség az ő személyében nyert.

E személyi változások közléséhez csupán azt kívánjuk hozzáfűzni, hogy a Külügy-Hadügy az irányában, az új vezetés mellett is, mindenkor a régi marad.

A 17. sz. veszteség-lajstrom a 4-7. oldalakon van.

Áldozunk a hősöknek!

Gróf Colloredo-Mels Józsefné egy nagyzerü jótékonyági eszme megvalósításához kérte a napokban a magyar és osztrák ársadalom áldozatkészségét. Arról van szó, hogy az idei Halottak Napján a sírok ényes kivilágítása és költséges koszorú helyett váltsuk meg a kegyelet adóját a Vörös Kereszt-Egylet javára. Szenteljük a Halottak Napjának minden adományát a halottakra való kegyeletes emlékezéssel az élő hősök javára. A gyűjtést a hírlapok, adósági és segítő-bizottságok végezzék bizonyos, hogy a befolyt adományok óriási értékben elősegítik majd a Vörös Kereszt-Egylet nagy feladata teljesítésében.

Mégis most, amikor az egész országban már megindult a lelkes mozgalom az iránt, hogy a sírok kivilágítására szánt összeget a sebesülteket ápoló Vörös Kereszt-Egylet javára fordítsuk, innen is, onnan is hallunk hangokat, mintha ezt a szokást a katolikus egyház írná elő. Ez a feltevés azonban téves. A katolikus egyház nem akar hogy nem írja elő a sírok kivilágítását, hanem az ellen már régóta minden erejével küzd. A Halottak Napján szokásos kivilágításhoz tehát a katolikus egyháznak semmi köze nincs. Az egész kivilágítás csak az irántól reánk maradt pogány szokás.

Ezek után pedig úgy hisszük, nem kell a kegyeletesnek látszó, de voltaképp fényűzést szolgáló kivilágítás ellen további érveket felhozni s remélhető, hogy most már mindenki az élők kultuszának fog áldozni. A szeretteink sírhalmán évenként áldozni szokott emlékezés helyett fordítsuk filléreinket a harctérről sebesülten visszaérkezett katonáinkat ápoló Vörös Kereszt-Egylet áldozati oltárára. Sebesülteink megérdemlik, méltán elvárhatják ezt, kötelességünk ez velük szemben, akik teljesítették kötelességüket; hisz sebeiket mindnyájunkért, a hazáért kapták s minden seb a hősiesség, a bátorság, a haza iránti szeretet pecsétje.

De ne álljunk meg! Ne érvük be azzal, hogy a Halottak Napjára szánt összeggel áldozunk! Folytassuk a megkezdett utat és áldozunk a „ma” hőseinek minden vonalon. Így pl. számtalan olyan összeg és alap van együtt, amit bekés időben egyszerre vagy méginkább napról-napra hoztak össze s amelyek bizonyos speciális célokat volnának hivatva szolgálni. Vannak különböző szobor-alapok, tanulmányi és üdülési célokat szolgáló utazási alapok, kirándulási alapok, legkülönbözőbb célú és irányú alapítványok, művészeti-, tudományos-, sport- és egyéb verseny-díjak, testületek, bankok és magánosok jubileumi alapjai stb. stb. A célok, amikért e pénzeket összehozták, bizonyára dicséretesek és béke idején a kulturális élet nagyfontosságú előmozdítói. Ámde ma, háboru idején a pénzek parlagon hevernek és semmiféle gazdasági célt sem szolgálnak: mondjuk ki tehát mindannyian

és szankcionálja majd kormányrendelet, hogy e pénzek a sebesültek istápolására, az özvegyek, árvák és itthonmaradottak segítésére fordítandók. Mindazok pedig, kik e pénzeket annak idején valamely nemes célra adták, szívesen fognak beleegyezni abba, hogy e komoly napokban hadsegítő célokra fordítsanak azok az összegek, amelyekkel ők béke idején kulturális célokra áldoztak.

Ha azután majd ismét béke lesz, meg lehetünk győződve már előre is, a kultúra előmozdító friss kedvvel és újult erővel fognak megint nemes munkájukhoz látni. Most azonban elvül szolgáljon, hogy minden rendelkezésre álló segítő forrást felhasználjunk!

Ne hagyjuk tehát a béke idején felszaporodott alapokat parlagon heverni. Használjuk fel azokat okosan, a „ma” követelményeinek megfelelően. Hiszen ma igazán lényegtelen az, hogy valamely nagy emberünk, akinek emlékét a jelen nemzedék szoborral szándékozott megörökíteni, néhány évvel előbb vagy később fog majd márványba faragva vagy ércbe vésve előttünk állni: mert most bizony mérhetetlenül fontosabb ennél, hogy a „ma” hőseiről gondoskodjunk, visszaállítsuk egészségüket és megmentsük a nyomortól családjukat. Ma nincs szükség tanulmányi és egyéb utazási alapokra s tudományos-, művészeti-, sport- és egyéb verseny-díjak, jubileumi alapok ma egytől-egyig nevetséges, sőt frivol anachronizmusok. Ma csak egyetlen nagy versengés létezik, a hazaszeretethen, a bátorságban, a harcolók és az itthonmaradot-

tak segítségével való versengés s ezeknek a mai olympiai versenyeknek legmagasabb kitüntetése, legtisztelietreméltóbb célja gyanánt elegendő az olajág. Hogy pedig a béke olajágát monarkiánk és nagy szövetségünk nyerje el, azért folyik most apáink, fiaink és testvéreink vére.

Attól se kell tartanunk, hogy ama nemes célok, amikre fenkölt gondolkozásu emberek a szóban levő összegeket és alapokat annak idején szánták, a jövőben kárt fognak szenvedni, ha ma a háboru okozta szükségben ezeket a felhalmozódott kincseket arra fordítjuk, ami a mai viszonyok között a legszentebb és legszükségesebb. Hajdan, bárkár időkben lehető volt, hogy a háboru gondoskodjék önmagáról, hogy a háboruból táplálkozzék a háboru. Ma azonban máskép van már. Ma nem a 30 éves háboru korát érjük, amikor egész generáció nem ismerte a békét, s így nem is bizhatott annak eljövendő áldásaiban. Ma a háboru nem más, mint a végső eszköz arra, hogy a gonosz szomszédot, ki nem hagy bennünket békében, a békére kényszerítsük. Ki fogjuk vinni fegyvereinkkel a békét, az áldást hozó aranykalászos békét, mely azután gondoskodni fog tudni önmagáról. Éppen ezért bátran nyulhatunk ma és nyulunk is kell azokhoz a pénzekhez és alapokhoz, amik béke idején halmozódtak fel: hisz, ha ma a háboru sebeinek enyhítésére használjuk fel azokat, ezzel csak eredeti rendeltetésüknek megfelelően a béke és kultura áldásai biztosításának szent ügyét szolgáljuk. Rajta tehát! Valóítsuk meg a gondolatot!

Tarnai Aladár.

Léggömb- és galambposta az ostromolt Párisban 1870—71-ben.

Midőn Páris a németek nem is sejtett gyorsasággal körülzárták és a körülzáró csapatok figyelme folytán az összeköttetés Páris és a kormánynak az 1870. szeptember 16-án Toursban megalakult bizottsága közt teljesen fennakadt, arra kellett törekedni, hogy a megszakadt összeköttetés rendkívüli eszközök segítségével újra helyreállíttassék. Ekkor szervezte Rampont a párisi posta vezérigazgatója a léggömbpostát Párisban, míg Steenackers a Gambetta által kinevezett toursi posta- és távirdaigazgató a vidéknek az ostromolt fővárossal való összeköttetéséről a levélgalambposta által gondoskodott.

Miután szeptember 23-án a készenlétben volt 4 léggömb a postai tárgyakkal Páris elhagyta, Rampont egész eréllyel a léggömbposta szervezéséhez fogott. Mindenekelőtt két nagy műhelyt állíttatott fel Godard Jenő, Yon és d'Artois Camille, akkori hírneves léggömbgyárosok vezetésével.

A készített postagömbök hordképessége körülbelül 1000 kgr. volt.

Igy biztosított a h iradás Párisból kifelé, de miképp juttassanak a hírek a vidékről a körülzáralt fővárosba?

Mindenekelőtt egy kormányozható léghajó szerkesztése kísérletet tett meg; e téren Dupuy de Lome tengerészmérnök igen nevezetes eredményeket ért el. A gyakorlati

értékesítésre azonban se pénz, se idő nem állt rendelkezésre. E kísérleteket csakhamar abbahagyták tehát és Tissandier testvérek elmés javaslatát fogadták el, mely szerint léghajósok léggömbökkel Orleánsba, Chartresbe, Evreuxbe, Dreuxbe, Rouenba és Amiensba küldendők és jó tájolókkal látandók el, melyeken az irány Páris felé van feljegyezve. Ezek szakadatlanul szélmegfigyeléseket eszközölnének és kedvező szélirány esetén léggömbjeiket megtöltenék, a párisi híreket sürgönyileg bekérnék és Páris felé indulnának. De e kísérletek is csütörtököt mondtak, mivel a kedvező szélirány ismételen az utolsó pillanatban megváltozott, vagy a szél az utazás alatt is gyengébb lett. Steenackers azonban tovább fürkészett.

Igy megpróbálta a híreket Párisba kutyákkal küldeni, melyek onnan jöttek, berendezte Moulins-ben az úgynevezett „poste fluviale”-t, melynek feladata volt híreket üveg-golyók által Párisba szállítani, melyek a levelezéseket tartalmazták és a Szajnában víz alatt usztak; sőt hírnökök kabátbélésben, csizmaszárakban, sőt művészi, lyukas fogakban rejtettek levelezéseket, melyeket a körülzárási vonalon át Párisba próbáltak becsempészni. De mindezen elmésen kigondolt berendezések eredménytelenül váltak a német csapatok által kifejlesztett figyelem folytán. Szorult helyzetében az ideiglenes kormány egy más oldalról nyert segítséget, mely eddig teljesen figyelmen kívül hagyott, t. i. a postagalambok által! A háboru kitörése előtt Párisban csak kevesen foglalkoztak a postagalamb tenyésztéssel. Csakis egy postagalambsporttársaság, „l'Espérance” létezett, mely szolgálatait a postai igazgatóságnak felajánlotta. Cassiers Párisi léggömbben 32 galambbal hagyta el és Tours-ban szerencsésen megérkezve, Steenackers által tárt karokkal fogadtatott. Nemsokára követte van Rosebecke is példáját és mindketten a galambposta szervezésével bizattak meg. Steenackers rögtön felismerte a társaság által hozott, kiképezett galambok nagy értékét és a legterjedelmesebb berendezéseket foganatosította az állatok ápolása és alkalmazása céljából.

A tours-i kormány rendeletben meghagyta, hogy minden léghajós a Párisból hozott postagalambokat azonnal Toursba szállítani köteles. Itten a kormányzósági épületnek egy terme kizárólag a galambok elhelyezésére volt berendezve. Későbbben, midőn a kormány Bordeauxba költözött, hasonlóképen berendeztek egy termet a Poitier-i hatósági épületben a galambok számára.

Az volt a fő törekvés, hogy a levelezések lehetőleg kis és könnyű alakban — egy galamb hordképességéhez mérten — készítenek el.

Eleinte azokat lehető kis írásban egész vékony papírra irták, de ez az eljárás igen fáradságos és megbízhatatlan volt. Csakhamar tehát azon gondolatra jutottak, hogy e célra a mikrofényképezetet alkalmazzák és ezen eljárásra a toursi kemikus Barreswille szerződöttetett, kire ezen fontos ág de Lafolnye felügyelő felügyelete és Blaise fényképész segédlete mellett bizott.

Az eljárás a mikrofényképezeti levelezések elkészítésénél következő volt: a gyűjtött levelezéseket nagy kartonivekre nagy tiszta

írással felragasztották, az ivatek fakeretekbe kifestítették és felállították. Azután az ivateket 1/300-ad rövidítési arányban lefényképezték; ez eljárás folytán az egyes levél hosszúsága 6 cm., szélessége 4 cm. volt. Midőn később a galambposta a magánforgalomnak is rendelkezésére bocsátatott, ez az eljárás is elégtelennek bizonyult; miér is a levelezések ezután előbb egy 87 cm. magas és 23 cm. széles ivre három oszlopban nyomtatattak és azután fényképezettettek. Körülbelül fogalmat nyerünk e munkáról, ha felemlítjük, hogy az 1870-dik évben december 10-től 11-ig 64 ilyen iv 9800 magánlevelezéssel — mindegyik átlag 16 szóval — nyomtatott és fényképezett.

A levelezések mennyiségének folytonos növekedése és a galambok számának folytonos csökkenése folytán a levelezések további kisebbitése és a lapok könnyítése vált szükségessé.

Az erre vonatkozó kísérletek közepezt Dragon párisi fényképész érkezett Bordeauxba és itt nagyszabásu műtermet rendezett be a mikrofényképezeti levelezések collodiumhártyán való előállítására.

E hárták 3200 levelezést tartalmaztak egész 21 db-ig egy lúdtolltokba tekintette és egy selyemszál segítségével a galambnak egyik középső farktollához erősítették. Illy módon hordott egy galamb 40.000 levelezést, melynek összszulya néhány centigramm volt.

E levelezések olvasása akképp történt, hogy sötét teremben egy emelvényen elektromos világosságú „laterna magica” állíttatott fel; a hártát két üveglemez között szorították és a lámpába tölték. Innen nagyító lencsék segítségével a teremnek egy áttetsző falára vetítették, melyen az irás 160-szoros nagyításban látszott, úgy, hogy kényelmesen olvasható és másolható volt.

Hogy e nagyszabásu léggömblevélgalambposta jól átgondolt és katonailag figyelmeztetett szervezettel bírt, igen természetes. Az egész szervezet két főteendőre oszlott és pedig léggömbpostára és a postagalambokkal Párisba érkezett levelezések közvetítésére, valamint galambpostára a vidéken és a Párisból léggömbökkel érkező hírek továbbítására. — Amint már említettük, az előbbi Rampont vezette Párisban az utóbbit pedig Steenackers Tours és Bordeauxban. Az ostromlás alatt Páris elhagyta: 66 postagömb 168 személlyel, 10.11 kgr. postatárgyakkal (körülbelül 3 millió levél), 363 postagalambbal, 5 kutyával és 1000 lada dinamittal.

Páris felé elindított 358 galamb, melyek közül csak 57 érkezett meg. E kedvezőtlen eredmény megítélésénél mindazok a kedvezőtlen viszonyokat tekintetbe kell venni, melyek azt befolyásolták. Mindenekelőtt felemlítendő a rendkívüli kemény tél, a galambok hiányos kiképzése, — azok nem voltak mind fajgalambok — végre a német katonák ébersége, kik nagy részüket lötték.

A megérkezett kevés galamb is nagy szolgálattal tett a körülzáralt városnak.

Eleinte minden szóért 50 centimes, később pedig 20 centimes volt fizetendő. E magánlevelezéseket a galambposta nagy költségei indokolták. Páris ostromlása alatt a galambposta által szállított 95.581 magánlevelezés

az államnak 432.524 franc és 90 centimeba került. E levelezések közül 60.000 Párisba érkezett.

Tehát ez a berendezés, mely a háború közepette, mindennemű előkészítés nélkül, gyakorlott személyek hiányában teremtett, ily eredményeket mutatott fel, jogosan állíthatjuk, hogy ez intézménytől rendkívül nagy szolgálatot várhatunk ott, hol azt már béke idején szervezik, hol a szükséges anyagról és a jól kiképezett személyzetről idejében gondoskodnak.

A közös központi tudakozó-iroda által eddig 16 jegyzék adatott ki a sebesültekről és betegekről. Ezek szerkesztőségünkben előfizetőink számára délelőtt 10—1-ig, d. u. 3—5-ig rendelkezésre állanak. Előfizetők kérdézőkódéseire, ha válaszlevelet küldenek be, levélben is válaszolunk.

Dánia és Németország.

A háború előtt az volt az európai nagyhatalmak legfőbb igyekezte, hogy megnyerjék a kisállamok barátságát — és pedig minél olcsóbb áron. Világháborúnak kellett kitörni, hogy a nagyhatalmak megtanulják becsülni a kis államok barátságát és óvakodjanak ellenszenyüktől.

A semleges államok közül leginkább Dánia magatartása érdekelheti a közvéleményt. Németországban és nálunk egyaránt tisztában voltak azzal a körülménnyel, hogy a dánok az 1864-diki Schleswigi háború kudarcait nem felejtették meg el. A német hazafiak szemében bizony aggodva tekintett a Sund és Beltek felé, hogy vajon megbízható-e a dánok semlegessége. Hiszen a háború kitörése előtt ülték meg a dánok a Schleswigi háború 50 éves szomru évfordulóját és mindnyáian seíthették, hogy ha a franciák ötödfél évtized alatt sem felejtették el Elsassé és Lorrainiüket, a dánok is fájlalják Schleswig-Holstein elvesztését. És éppen erre a körülményre alapították számításukat a nagy „felszítók”: Anglia és Oroszország. A vudistól mámoros orosz feiek a nagy felosztást úgy képzelték el, hogy a Berlin utóait tapodó kozáklovak egyszerűen leugriák Németország testéről Schleswigit és martalékul dobiák. Gyöngvörű terveiket azóta halomra döntötték a Tindenbure generális katonái, de ha, ne di isten, sikerült volna a brandenburgi kapun át megvalósítani az „a Berlin”-t, még akkor is keresztiülhuzza a kultúra kancskás lovagiainak számítást egy egyszerű kis ténvező a néplék ismeretének hiánva. Miklós cár orvilkos tábornokai, a Martos és Ivaov-féle kreációk, — mint kiderült — még a saját agvonyomorgatott népüket optimisztikusan itélték meg mennvire elreismerték tehát egy kis északi kultúrnap gondolkozásmódiát! A dán, ha arcolni kell, hős, mint maga a vna-

gvar, de ha higgadt megfontolásra van szüksége, úgy az angolon is kifog. Az angolon, akit egy kiváló regénvironk „szerencsés rövidlátónak” nevezett el: angolon, aki fantáziabeli fogvatékoságának köszönheti a Kelet népein kimutatott fölényét. Csakhogy, amíg ő n z ő rövidlátással országokat is el lehet foglalni, népeket meg lehet semmisíteni, a politikai rövidlátást, — uti figura docet, — még az „utolsó milliárd” sem hozhatja helyre.

Igaz, hogy a skandinávok és a német-ség között vannak bizonyos faji antagonizmusok, (ami ugyan a közeli nyelv-rokonság miatt paradoxonnak tetszik,) — talán kölcsönös önértetnek lehetne ezt nevezni, de — ahol létérdekről van szó, ott minden viszály kérdése megszűnik. A dán semlegesség pedig korántsem ientli azt, hogy ennek a népek nincsen kockázatni valója a világháboruban; sőt: a német hatalom bukásával teliesse lenne a ma még szörványos invázió Dániában. Ennek a kis országnak a sorsa elválaszthatatlanul egybeforrt Németország szerencsésével.

Dánia gazdasági élete a németekkel való kölcsönös megértésen alanszik: a kontinentális dán kivitel jóformán csakis Németország közvetítésével történik, viszont sok kopenhágai és helsingöri vállalat (így pl. a gyárak nagyrésze) német tőkésék pénzén iött létre. A kétszinű Angliában viszont 1864. óta nem biznak a dán politikások: a schleswigi vereségeket ez a nagy izleti érzékkel bíró nép hamarabb elfelejti, mint az angolok akkori család politikáját. A világtörténelem csak nagyvából ismétlődött meg a francia-angol szövetség létrejöttekor: hiszen most is más nép segítségével szeretnék a „hunokat” letörni, mint ahogy ötven év előtt a dánokkal akarták azt a bizonyos gesztenvét kikaparítani. Anglia hasztalan erőlködik ma ui szövetségesek szerzésén, mikor már a háború első hónapjában sem segíthette szövetségeseit a megkívánt mértékben. Edward Greyék küldöttei előtt csakugv zárva maradnak a dán diplomaták kapui, mint ahogy az angol hadihaiók előtt — az aknával megrakott Sund.

F. I.

Nagyszerb álmok.

Ha az okvonomozó történelem valaha világháborunk előzményeivel foglalkozik, úgy az előzmények között is fontos helyet kell biztosítani Sándor szerb fejedelem meggyilkolásának. Ez a gaztett volt a szerb katonai oligarchia bevezetése, ez a szennyes gyilkosság volt a világbékét elsorvasztó baktériumok melegágya. Talán, ha már akkor ráijesztettünk volna a királygyilkosok előkelő társaságára, sok megrázkódtatást elkerült volna a vén Európa, talán elhúzódott volna a balkáni háború és a boszniai annexió előtti Kis-Szerbia sem felel „nem”-mel a mi követeléseinkre. Am akkor mi még a türelmes

oroszlán szerepét iátszottuk; most sem mi vetettük ki rájuk az egérfogó tört. hanem az európai koncertből diszharmonikus zürzavart támasztó nagy karmester: az atvaska, Sic fata voluerunt.

A két balkáni háború után mi sem volt természetesebb, mint a kapzsi szerbek az a vágyakozása, hogy a macedóniai zavargásokkal mit sem törődve tovább terjesszék megnövekedett, de gazdaságilag meggyöngyült országuk területét észak és nyugat felé. Hogy ennek a terieszkedésnek lett volna-e némi jogos alapja, avval Páricsék édeskeveset törődtek: előttük csak egy szerb nyelvű (?) tejjel-méz-zel felvő Kánaán derengett, mögöttük pedig a még mézesebb cári csáb-szó hallatszott, amely ütötte, hajtotta a török és belgár háború megkötvagosodott fejű bainokait előre, előre — Mitrovica felé.

Az államok területi aspirációinak kell, hogy megfeleven a történelmi vagy ethnikai alapjuk. De azt még a legelvakultabb nagyszerb „gondolkodók” sem állíthatják, hogy a magyarországi szerbség mögött valami nagy történelmi mult áll; hiszen a legelső szerb település a XIV. század utolsó évtizedében, a szerencsétlen rigómezei csata után (1389) történt, de a ma is itt élő szerb nemzetiségűek csak a XVII. században jöttek Csernojevic patriarcha vezetésével Magyarországra. Erdékes fénvt vet e telepítési viszonyokra I. Lipót 1690-iki diplomája, melyből kitünik, hogy a beköltözöttek **nem is kértek politikai jogokat**, mert letelepedésüket maguk is csak ideiglenesnek tekintették, remélvén, hogy uiból visszatérhetnek hazáikba. A szerb igényeknek tehát nincsen semmiféle **történelmi** alapjuk. Ami az **ethnikai** alapot illeti, egy rövid statisztikai kimutatás mindenkit meggyőzhet a nagyszerb álmok hőbortos voltáról.

Az álmodozók Bosznián és Szlavónián kívül leginkább Bács-Bodrog és Torontálmegyek területét szerették volna Szerbiához csatolni. Hogy mit csinált volna a maroknyi szerbség alaposan megnövekedett nemzetiségeivel, arról persze szó sem esett az álmok világában. Bács-Bodrog- és Torontálmegyek területét az 1910-iki népszámlálás szerint

492 ezer magyar,
344 ezer szerb,
357 ezer német,
87 ezer oláh,
70 ezer bunvevác,
46 ezer tót és
31 ezer más nemzetiségű lakta.

A szerb nemzetiségűek tehát a lakosságnak mindössze 24 percentiét alkotják. Alig jobb az arány Szlavóniában, ahol a szerb lakosság a gyűlölt horvátokon kívül magyarokkal és németekkel vegvesen lakik.

A szerbek és horvátok közt évszázadok óta fennálló vallási ellentétek a délszláv egységet amugv is illuzóriusá tennék; ezekhez a hatalmas ellentétekhez járul még a boszniai mohame-

dánok izzó fanatizmusa: ime, ez ama délszláv egység, melyről Pasicsék álmodtak. Aki ismeri a bácskai szerbek gazdagságát és figyelemmel kíséri Bosznia gazdasági fejlődését, az megérti, hogy miért olv közönyösek a mi délszláviaink minden nagyszerű törekvés iránt. Független anagyi iólet kell a népnek, amely szivesebben támaszkodik egy életerős kultúrország alkotmányos alaptörvényeire, mint a kegyetlen komitácók handzsáriaira, a pénzen bérelt pópák maszlagiaira és a megvesztegetett hazaárulók csábitásaira.

A haza hű polgáira — tartozzanak bármely nemzetiséghez. — iólet és polgári szabadság vár Szent-István birodalmában, míg a hazaárulókra az állam megtorló ereje suit le kérlelhetetlenül.

F. I.

A „Külüg—Hadüg“ hetiszemlére minden könyvkersekedésben és dohány-tőzsdében elő lehet fizetni.

A cs. és kir. hadügministerium 17. számú veszteségajstroma.

Az adatok hitelességéért felelősséget vállalunk!

Rövidítések:

A *rendfokozatoknál*: hpd = hadapród; zls = zászlós; hdgy = hadnagy; főh = főhadnagy; szds = százados; örn = őrnagy; alezr = alezredes; ezr = ezredes; so = segédorvos; eo = ezredorvos.

gyal = gyalogos; vdsz = vadász; husz = huszár; dr = dragonyos; u = ulánus; póttart = póttartalékos; örv = örvezető; jrvez = járőrvezető; tiz = tizedes; szkv = szakaszvezető; örm = örmester; eő = egyévi önkéntes.

A *csapattestek megnevezésénél*: gye = gyalogezred; hgye = honvédgyalogezred; Lgye = Landwehrgyalogezred; hat vad szd = határvadász század; he = huszárezred; hhe = honvédhuszárezred; dre = dragonyosezred; ue = ulánussezred; táe = tábori ágyusezred; tte = tábori tarackezred; háe = honvédágyusezred; Lée = Landwehrgyalogezred; Ltto = Landwehrtábori tarack osztály; vtzlj = vartüzérezászlóalj; bhe = bosnyák-hercegovinai ezred; npfe = népfölkelőezred; szd = század; üt = ütég; Lst = osztrák népf. ezred.

A *veszteség okának megjelölésénél*:

mh = meghalt; s = sebesült; hf = hadifogoly.

Tisztek:

Altenburger Péter szds 1 tiroli csász vde 6szd - s
Asch Sándor főh 52gye 2zlj — mh

Baleanu János főh 43gye törzs oszt — s
Bednarzik Miksa hdgy 88gye 14szd — s
Bedő Elek dr. hdgy 72gye 3szd — s
Beudel Nándor főh 1 tiroli csász vde 5szd - s
Bielecki Stanislaus zls 19 npfe 5szd — s
Broser Mihály főh 72gye 13szd — s

Buchsbaum Adolf örn 13Lgye — s

Calta Antal örn 19npfe zlj törzs — s
Czillich Ottó hdgy 43gye szd Nagyszeben - s

Dubowski Ferenc hdgy 19Lst gye 9szd — s

Eckel Antal örn 43gye törzs oszt — s
Eisner Ferenc szds 43gye törzs oszt — s
Ehlers Oszkár főh 88gye 13szd — s
Engerisser József hdgy 1 tiroli csász vde 1szd - s

Fedynski János katonai lelkész 19Lst gye ezr törzs — s

Ferenczy János zls 43gye 8szd — mh
Fischer Károly örn 7Lgye — s
Fischer Rezső hdgy 1 tiroli csász vde 10szd - s
Fischer Siegfried hdgy 1 tiroli csász vad 2szd — s

Folkusházi Sándor hdgy 46gye 9szd — s
Fried Hans zls 13Lgye 3szd Leinik — s

Gamber László szds 1tir csász vde 12szd - s

Gáspár Ede hdgy 52gye 2zlj — s
Giller József alezr 19Lstgye 4zlj törzs — s
Gintz Henrik zls 43gye 5szd — s
Goldschmidt Lajos főh 43gye 8szd — s
Göpfert Ede hdgy 19Lstgye 4zlj törzs — s

Graf Nándor szds 43gye III. gpog — mh
Gröger Albert zls 13Lgye 9szd Sklenau 1885 — s

Groidl Oktavián hdgy 72gye 3szd — s
Grüner Rezső hdgy 1tiroli csász vde 9szd — s
Gründel Antal hdgy 18hgye — mh

Hanus János zls 88gye 1szd — s
Harra József szds 13Lgye 9szd Mährisch-Schönberg 1872 — s

Harabas Sándor hdgy 19Lstgye 13szd — s
Haverland Jenő zls 1 tiroli csász vde 7szd - s
Hintsteiner Lipót zls 1 tiroli csász vde 5szd - s
Höchtler Ferenc hdgy 88gye 15szd — s
Hofbauer Lipót szds 13Lgye 10szd Wien — s
Homola Frigyes hpd 88gye 13szd — s
Huss János hpd 16tá vad zlj — s

Kallab Viktor szds 52gye 1zlj — mh
Keller Lajos hdgy 1 tiroli csász vde 3szd — mh
Klágner Rezső hdgy 19Lstgye 5szd — s
Klénus Pruso főh 23gye 4szd — mh
Knecht Ferenc örn 43gye törzs oszt — s
Knott Alajos hdgy 35Lgye — s
Kolyk Ernő hdgy 19Lstgye 13szd — s
Körmendy Zoltán főh 31Lstgye 10szd — s
Kövészai Kövess Albert 1tiroli csász vde 9szd — mh

Kramer Rezső hpd 7Lgye 10szd Pilsen 1889 - s
Krejčík József hdgy 19Lstgye 1szd — s
Kubicek József alezr 18gye — s
Kühne Erich hdgy 1 tiroli csász vde 11szd — s

Ladstätter Mátyás zls 1 tiroli csász vde 6szd — mh

Lang Viktor hdgy 88gye 16szd — s
Langthaler Ernő hdgy 1 tiroli csász vde 5szd — s

Laz Kázmér hdgy 19Lstgye 2szd — s
Ledniczky György főh 7hhe 6szd — mh
Lippner Alfréd hdgy 46gye 9szd — s
Lucke Rezső szds 1 tiroli csász vde 9szd — s
Luke Rezső hdgy 42gye 2szd — s

Markovics Ervin hdgy 72gye 1szd — mh
Maringa Mihály dr hdgy 43gye 2szd — s
Mathes Károly hdgy 13Lgye 5szd Reinberg 1882 — s

Metz Gyula szds 43gye 3szd — s
Morawec János hdgy 88gye 8szd — s
Moskal József hdgy 19Lstgye 7szd — s
Müller Vince hdgy 43gye 7szd — s

Németh Imre hdgy 69gye 3zlj — s
Neumann Vilmos hdgy 88gye 7szd — s
Neuwirth Ignác szds 88gye 11szd — mh

Nordis Nordio főh 1 tiroli csász vde 6szd - mh
Nowakowski János hdgy 19Lstgye 7szd — s

Otahal Edler Ottenhorst Ferenc ezr 18gye - s

Paradeiser Hugo szds 21Lgye 4szd Pola — mh
Parsch Ferenc hdgy 16tá vad zlj — mh
Payr Viktor hdgy 1 tiroli csász vde 3szd — mh
Pendl Viktor hdgy 88gye 4szd — s
Pereira-Arnstein Adolf szds 1 tiroli csász vde 4szd — s

Pohlreich Oszkár hdgy 1 tiroli csász vde 7szd — s

Pretschner Ferenc zls 16tá vad zlj — s

Rasinski László dr. hdgy 19Lstgye 3zlj törzs — s

Rau Hermann hpd 16tá vad zlj — s
Röhlich Ferenc hdgy 7Lgye 11szd Radlowitz 1885 — s

Röschl Ferenc hdgy 19Lstgye 1szd — mh
Rosenauer Félix alezr 88gye — s
Rubel Leisor hdgy 19Lstgye 2szd — s

Schaffer Werdeshof József ezr par 86gye — s
Schaffer Viktor szds 43gye 6szd — s
Schelander Károly hpd 7Lgye 2szd Wien 1889 — s

Schmedes Hans szds 1 tiroli csász vde 7szd — mh

Schmedel Miksa hdgy 10 hegyi te — mh
Schön Rezső hdgy 13Lgye 2szd — s
Schreiner József hdgy 7Lgye 10szd Glashütter 1888 — s

Schwartz Sándor hdgy 43gye 5szd — s
Schwarz Ferenc szds 88gye 12szd — s
Schwarz János zls 88gye 5szd — s
Sillay Albert hdgy 52gye 2zlj — s

Skalond Ferenc hdgy 19Lstgye 1szd — s
Spann Othmar hdgy 19Lstgye 9szd — s
Spannbauer János hdgy 16tá vad zlj — s

Stein Frigyes hdgy 72gye 11szd — s
Steinkogler Ferenc hdgy 88gye 11szd — s
Stemmer Ferenc főh 86gye ezr törzs Nagykanizsa — mh

Stibor János dr. hdgy 19Lstgye 7szd — s
Stichelberger Adolf hdgy 1 tiroli csász vde 7szd — s

Striz Oszkár hdgy 13Lgye 10szd Znaim — mh
Svoboda Viktor hdgy 88gye 5szd — s
Székely Mihály hdgy 52gye 2zlj — mh
Szemere Zoltán főh 7hhe 5szd — mh

Templ Ede főh 13Lgye 9szd Olmütz 1886 -
Szécsiszigeti Thaly Béla szds 7hhe 5szd — mh

Theierl Rezső hdgy 88gye 5szd — s
Theil Ottó hdgy 43gye 8szd — s
Thun-Hohenstein Konstantin főh 1 tiroli csász vde 9szd — s

Tilscher Oszkár hdgy 13Lgye 3szd — s
Tomek József hdgy 13Lgye 7szd — s
Trampler Jenő hdgy 16tá vad zlj — s
Trefny Márton zls 88gye 8szd — s
Trzos Henrik hdgy 4 hegyi te 1üt — s
Turecek Ferenc szds 88gye 13szd — s
Tureck József szds 88gye 8szd — s

Urban Ernő zls 13Lgye 5szd Arbenthal 1888 —
Vajda Sándor zls 72gye 13szd — s
Vári Nándor hpd 72gye 1szd — s
Vinko István hdgy 31npf gye 10szd — s

Wais Mátyás főh 88gye 3szd — s
Weczernik Frigyes szds 88gye 15szd — s
Weinberger József hpd 43gye 12szd — s
Welisek Ferenc dr hdgy 19Lstgye 12szd — mh
Welzel Károly hdgy 1 tiroli csász vde 5szd -
Wesniczky Albert hdgy 43gye 14szd — mh
Wodniansky Wildenfeld Hermann főh 1 tiroli csász vde 6szd — s
Wüschner zls 16tá vad zlj — mh

Zink János szds 43gye 5szd — s
Zirin Viktor zls 72gye 14szd — s

Legénység:

Az osztrák honosok nevei elhagyattak.

Abraham János pöttart 46gye 12szd — s
 Adam Pál 43gye 5szd — s
 Ageszku Dávid 43gye 12szd — s
 Alexander Bontyila 43gye 10 szd — s
 Alexandru Basilius 43gye 1szd — s
 Andriska János 7hhe 5szd — mh
 Andru Eliás 43gye 8szd — s
 Aneszku Tamás 43gye 9szd Facsád — s
 Antal Kázmér tiz 72gye 15szd — s
 Anton Demeter 43gye 15szd — s
 Apris János 43gye 7szd — s
 Ardelean György 43gye 14szd — s
 Arzsoka József szkv 43gye 5szd — mh
 Avramusz Simon 43gye 13szd — s

Bacsi Pál 31npfgye 2szd Dég 1877 — s
 Bakonyi László 10táe züt Báltaszék — mh
 Balan Miksa 43gye 8szd — s
 Balan Tódor 43gye 12szd — s
 Balázs Menyhért 7hhe 4szd — s
 Balazsovicz Sándor 72gye 13szd — s
 Balla Iván 43gye 6szd — s
 Balogh András 31npf gye 10szd 1887 — s
 Barbony Parten örv 43gye 9szd Bakamező — s
 Bartalos Dávid 7hhe 5szd — mh
 Barth István örm 43gye 11szd — s
 Barthalos Károly szkv 72gye 9szd — s
 Bartók János 43gye 9szd — s
 Baszaraba Demeter 43gye 14szd — s
 Bednárik István 7hhe 5szd — mh
 Bedő Gyula eő tiz 72gye 15szd — s
 Beltun Eftihme 43gye 7szd — mh
 Bencsik József 7hhe 4szd — mh
 Benga József 43gye 7szd — s
 Beno Ferenc szkv 72gye 2szd — s
 Bentura Janku 43gye 2szd — s
 Berdich József tiz 43gye 5szd — mh
 Bernáth János 7hhe 5szd — mh
 Berzava Péter tiz 43gye 3szd — s
 Biholarin György szkv 43gye 13szd — mh
 Bichelhuber János tiz 72gye 9szd — s
 Bidiviu Valér 43gye 2szd — s
 Bihar Sándor 72gye 1szd — s
 Bilicz Ferenc 7hhe 4szd — s
 Birl Pál tiz 43gye 8shzd — s
 Birtea Konstantin 43gye 5szd — mh
 Blaninger Antal tiz 43gye 12szd — s
 Blau Armin örv 72gye 14szd — s
 Bodi József törzsörm 7hhe 4szd — s
 Bodor Flórián 31npf gye — s
 Bogsán Tamás 43gye 6szd — s
 Bonna Luka 43gye 2szd — s
 Boor István örv 72gye 13szd — mh
 Borbély Géza 31npf gye 8szd Nemes-Leányfalu 1879 — mh
 Borbély József 7hhe 4szd — s
 Borcean György 43gye 9szd Szászkabánya — s
 Boros József 31npfgye 9szd 1876 — s
 Braun György szkv 43gye 8szd — s
 Brezina József örm 72gye 1szd — mh
 Brezina József 72gye 2szd — mh
 Brinzel Nistor 43gye 6szd — mh
 Bubán Pál 72gye 3szd — s
 Bufam Kuzma szkv 43gye 7szd — s
 Bukinger Vince 7hhe 5szd — mh

Chiselitia György 43gye 14szd — s
 Chrisztin Rezső 43gye 9szd Bolvás — s
 Cimponer Péter 43gye 8szd — s
 Ciuzenku János 43gye 7szd — s

Csanaky Vince kürtös 72gye 13szd — mh
 Csányi Lajos 46gye 12szd — s
 Csapka József örv 72gye 2szd — s
 Csepka Pál tiz 72gye 2szd — s
 Cser József 31npf gye 11szd — s
 Csernak Mihály 72gye 11szd — s
 Csipu Pál 43gye 7szd — s
 Csizmadia János 66gye 8szd — s
 Csoban Tamás 43gye 13szd — s
 Csoloka József 43gye 3szd — s
 Csucerlia György 43gye 10szd — s
 Czernyanczu Simon 46gye 2szd — s
 Czibulya Ferenc 7hhe 4szd — mh
 Czintula Mátyás 72gye 3szd — s

Dema Demeter 43gye 3szd — s
 Denz Ferdinánd 43gye 7szd — s
 Dimitrovits Halie tiz 43gye 8szd — s
 Dobrei Joakim 43gye 5szd — s
 Doczi Tamás 46gye 9szd — s
 Doda Péter szkv 43gye 8szd — s
 Dogau Ádám 43gye 7szd — s
 Domileszku Miklós 43gye 7szd — s
 Dóra Izidor 72gye 15szd — mh
 Dragan Péter tiz 43gye 10szd — s
 Dragoeszku János 43gye 15szd — s
 Dragoi József 43gye 7szd — s
 Dragomir Viktor tiz 43gye 5szd — s
 Drahos Mihály 72gye 1szd — s
 Dudek István 31npfgye 9szd 1879 — s
 Dugolia György 43gye 7szd — mh
 Dumibru Péter 43gye 5szd — s
 Dumitras János tiz 43gye 10szd — s
 Dyonis Basilius 43gye 6szd — mh

Enkutz Ádám 43gye 7szd — mh
 Enok Boldizsár jrvez 7hhe 5szd — mh

Fabián Mátyás 46gye 12szd — s
 Falpes Miklós 43gye 10szd — s
 Farda János szkv 7hhe 6szd — s
 Farkas György 43gye 11szd — s
 Farkas Kelemen 72gye 13szd — s
 Fascas Dionisie 43gye 15szd — s
 Fatula György 66gye 8szd — s
 Fényes Viktor 43gye 7szd — s
 Ferencsak Ferenc szkv 72gye 1szd — s
 Fischer Ignác 72gye 11szd — s
 Fitos Virgil 72gye 11szd — s
 Fodor János 46gye 9szd — s
 Fodor Miksa tiz 43gye 12szd — s
 Földy József 31npf gye 9szd — s
 Fölös Béla 72gye 13szd — mh
 Fralzila Zahar 43gye 5szd — s
 Franczen Rudolf szkv 43gye 9szd Orsova — s
 Frankl Márkus 72gye 15szd — mh
 Fülöp László 72gye 15szd — s
 Füsü Gabor eő örv 72gye 4szd — s

Galacsik István 43gye 16szd — s
 Galambos János 31npf gye 2zlj — s
 Galambos János 31npf gye 6szd 1887 — s
 Galeszku Ilie 43gye 3szd — s
 Gavacz Mihály 72gye 9szd — s
 Gavrila Miklós 43gye 12szd — mh
 Geargesku János 43gye 5szd — s
 Gerga Konstantin szkv 43gye 5szd — s
 Gerula István pöttart 72gye 11szd — mh
 Glava Péter tiz 43gye 5szd — s
 Glavicza János 46gye 9szd — s
 Gliscelli Alex 13táe — s
 Godian Miklós szkv 43gye 12szd — s
 Godó Flórián 31npf gye 6szd 1879 — s

Golha Manó 7hhe 4szd — mh
 Görföll Ignác 72gye 11szd — s
 Grada Trojan 43gye 11szd — s
 Groszu Demeter 43gye 11pog — s
 Groza István örv 43gye 4szd — s
 Gruber Ferenc szkv 72gye 13szd — s
 Grueszku Tamás tiz 43gye 9szd Ferencfalva — s
 Grujbar Flórián szkv 72gye 14szd — s
 Grünstein Rudolf 43gye 12szd — s
 Grünzweig Móríc 72gye 3szd — s
 Gubricz Péter 31npf gye 2szd — s
 Guga Pál 43gye 9szd — s
 Gulyás István tiz 72gye 11szd — mh

Habány Lipót 7hhe 5szd — mh
 Halász Demeter 43gye 5szd — mh
 Hauzlik Ferenc 88gye 5szd — s
 Haraszi Gyula tiz 46gye 9szd — s
 Harrer 4hegyi te lüt — s
 Harzai János 72gye 15szd — s
 Hatczegan István 43gye 5szd — s
 Hatkeu Milentie 43gye 8szd — s
 Hauser János örv 32gye 7szd Csobánka — mh
 Havlik Ferenc 72gye 3szd — s
 Hazay János 7hhe 4szd — s
 Hein Henrik örv 43gye 7szd — mh
 Hering Ferenc 43gye 5szd — s
 Hervay Vince örv 72gye 14szd — mh
 Henczelman Antal 7hhe 5szd — mh
 Hlavina József 72gye 14szd — mh
 Hochreiter Ágost tiz 7hhe 4szd — s
 Hocza Mihály szkv 43gye 7szd — s
 Hodosy Dávid 72gye 13szd — s
 Holla János 7hhe 5szd — mh
 Holzschweintner József szkv 13gye 7szd — mh
 Horák Imre 7hhe 5szd — mh
 Hornik Albert 7hhe 5szd — mh
 Hortolanye Ede szkv 43gye 8szd — s
 Horváth János jrvez 7hhe 5szd — mh
 Hrdlicska Ferenc I. oszt számv altiszt 43gye 3szd Anina — s
 Hubinszky Mihály 7hhe 5szd — mh
 Huliaczko Sándor 7hhe 5szd — mh
 Humes József tiz 72gye 11szd — s
 Hurduzeu József 43gye 13szd — s
 Hurduzeu György 43gye 8szd — s
 Husza Marian 13táe — s

Igma Konstantin tiz 43gye 14szd — s
 Ilics Lázár 43gye 7szd — mh
 Iszák Atanas 43gye 9szd Barafalva — s
 Iszák Mózes 43gye 9szd Barafalva — hf

Janku Pál 43gye 8szd — s
 Jankuleszku János örv 43gye 10szd — s
 Jencsu János 43gye 7szd — s
 Jenesel György örv 43gye 14szd — mh
 Jonás György örv 72gye 15szd — mh
 Jonás Simon 43gye 9szd Szinte — hf
 Jovanovics Gavrila 43gye 8szd — s
 Juhász Ádám tiz 46gye 9szd — s
 Juhász Ferenc 7hhe 5szd — mh
 Jung János szkv 43gye 3szd Resiczabánya — s
 Jurdak Gáspár örv 72gye 11szd — mh

Kadnar Mátyás szkv 72gye 13szd — s
 Kagyira Antal szkv 72gye 13szd — s
 Kalin Józef 43gye 14szd — s
 Kata Miklós 43gye 12szd — s
 Katona Árpád 7hhe 4szd — mh

Kecskés Balázs 46gye 12szd — s
 Kemencsik János 31npgye 1szd 1879 — s
 Kimpean János 43gye 6szd — s
 Kiss József 72gye 14szd — mh
 Kladván Eliás 43gye 3szd — s
 Klipsch József 43gye III gpg Oravicza - hf
 Kocsisek Ferenc 7hhe 5szd — mh
 Koczkás Sándor 46gye 9szd — s
 Kolleda Rezső tiz 7hhe 4szd — s
 Kollár Mihály 7hhe 5szd — mh
 Komel Ferenc szkv 43gye 8szd — s
 Konstantineszku Mózes 43gye 7szd — mh
 Korbéli Ferenc 7hhe 5szd — s
 Korbu János 43gye 8szd — mh
 Korsos Lajos 43gye 8szd — mh
 Kovács György 31npgye 6szd 1880 — s
 Kovács Mihály örv 46gye 9szd — s
 Kovacsoczy József 72gye 9szd — s
 Kovarik János 72gye 15szd — s
 Kozsokár Simon 43gye 14szd — mh
 Kracsun János 43gye 7szd — s
 Krampl Antal 72gye 1szd — s
 Kreczu János 43gye 3szd — s
 Krojtar Eliás tiz 43gye 5szd — s
 Kroszlák Mihály trombitás 7hhe 4szd — mh
 Kruty Ferenc 72gye 1szd — s
 Kukoriacs Simon 43gye 7szd — s
 Kurucz János 7hhe 4szd — mh

Laczan János 43gye 5szd — s
 Laczkó Mihály 7hhe 4szd — mh
 Laczku János 43gye 13szd — s
 Ladarin Vazul 43gye 11szd — s
 Laiszky Lipót 72gye 13szd — s
 Lajka Miklós 43gye 8szd — s
 Laleszku Enaki 43gye 5szd — s
 Langmahr Béla eő tiz 72gye 13szd — mh
 Lassu Károly 7hhe 5szd — mh
 Laugmahr Béla eő tiz 72gye 13szd — mh
 Lavagyel Mihály 7hhe 4szd — s
 Lázár András 7hhe 4szd — mh
 Lazarovics Adám 43gye 5szd — s
 Lazarovics Miklós 43gye 11szd — s
 Leitiu Eliás 43gye 5szd — s
 Lenhart Vencel örm 88gye 13szd — s
 Lera János 43gye 7szd — s
 Lerolie Jon 43gye 5szd — s
 Lim Ignác 72gye 11szd — mh
 Linyak Miklós 43gye 5szd — s
 Lipka János 72gye 1szd — s
 Lipka István 72gye 13szd — s
 Lodovan Miklós 43gye 12szd — s
 Lörincz Efen 43gye 12szd — s
 Lörincz Mihuc 43gye 3szd — s
 Lovas János 7hhe 4szd — mh
 Löwenfeld Gábor tiz 43gye 5szd — s
 Luiba Elek 43gye 11szd — s
 Lukács Péter szkv 43gye 14szd — mh
 Lukics Trojan 43gye 2szd — s
 Lupsorean Bertalan 43gye 8szd — s
 Lusztig György 43gye 8szd — s

Makkay János 31npgye 2szd Érsekújvár 1878 — s

Manczmann Lajos tiz 72gye 11szd — s
 Maneszka Mihály 43gye 14szd — s
 Manigati Alajos 72gye 11szd — mh
 Margitta György örv 43gye 5szd — mh
 Maricza Mihály 43gye 8szd — s
 Marta János tiz 43gye 5szd — s
 Márta Imre tiz 46gye III gpg — s
 Martincics János 72gye 13szd — s
 Mataszaru Simcn 43gye 1szd — s
 Mateovics Márton tiz 72gye 13szd — s
 Mátyás Mihály 7hhe 5szd — mh
 Mátyás Miklós 43gye 6szd — s
 Matyes György örv 43gye 10szd — s
 Mayer Christian kürtös 43gye 2szd — s
 Meiernik Izidor 72gye 13szd — s
 Mendebaba Veljko 46gye 9szd — s

Ment András 7hhe 4szd — mh
 Mestyanek Gallus tiz 72gye 1szd — s
 Mihucz Joakim szkv 43gye 12szd — s
 Miksa Péter örv 43gye 10szd — s
 Mikuleszku Luka tiz 43gye 7szd — mh
 Mirku Áron szkv 43gye 11szd — s
 Mitter Pál örv 43gye 10szd — s
 Molnár Lajos 7hhe 4szd — s
 Mondok Mihály 7hhe 5szd — mh
 Mondok Miklós örv 72gye 11szd — s
 Motter János 43gye 13szd — s
 Mrkva József örv 72gye 11szd — s
 Muczu Traila 43gye 11szd — s
 Muczu Pál 43gye 11szd — s
 Müller Salamon 72gye 13szd — s
 Muntean József tiz 43gye 10szd — s
 Muntean Pantalemon 43gye 14szd — s
 Murcsan Miklós 43gye 11szd — s
 Muresan János 43gye 8szd — s
 Mureschan József 43gye 7szd — mh
 Muskoi Pál törzs örm 43gye 7szd — s
 Mutasku Miklós 43gye 11szd — s

Nadaszky Imre tiz 72gye 11szd — s
 Nagy Imre pött 72gye 2szd — s
 Nagy József 7hhe 4szd — mh
 Nagy Gyula 46gye 9szd — s
 Naon Arunov 43gye 5szd — s
 Neaga Kuzma 43gye 5szd — s
 Nedbal József szkv 43gye 5szd — s
 Nedbal Vencel 43gye 9szd Stájerlak — hf
 Negrea József 43gye 11szd — s
 Nemes Demeter 43gye 7szd — mh
 Nesics Konstantin örv 43gye 5szd — s
 Netzer József 43gye 12szd — s
 Neuhaus Jakab szkv 72gye 1szd — s
 Nieszner Péter 43gye 3szd — mh
 Nika Péter tiz 43gye 13szd — s
 Nikolics Efenie 43gye 7szd — s
 Nikora Pantiliu 43gye 5szd — s
 Nikulás Rudolf 7hhe 5szd — mh
 Novak István 72gye 1szd — s
 Nyagota Marian 43gye 10szd — s

Officiereszku József 43gye 7szd — s
 Obla István dobos 72gye 13szd — s
 Oprea Metodie 43gye 5szd — mh
 Orbuleszku János 43gye 12szd — s
 Orner György tiz 43gye 13szd — s
 Ozabal János szkv 72gye 1szd — s

Paducsel János 43gye 15szd — s
 Palean János 43gye 6szd — s
 Pálincás János örm 7hhe 4szd — mh
 Pallsovics Terfil pött 72gye 11szd — s
 Palme Frigyes eő 42gye 8szd — s
 Pandur Konstantin 43gye 1szd — s
 Papp Benedek 31npgye 9szd 1877 — s
 Pardos János tiz 43gye 11szd — s
 Pásztor Vince 7hhe 5szd — mh
 Paulusz János örv 72gye 14szd — s
 Pekarek Mihály 7hhe 5szd — mh
 Pela János örv 43gye 8szd — s
 Pentia János 43gye 7szd — mh
 Pepa János 43gye 3szd — s
 Percion Moser tiz 43gye 5szd — s
 Permanecz István örv 72gye 9szd — s
 Perniczky Dömjen örv 72gye 11szd — mh
 Perou Joakim örv 43gye 10szd — s
 Perwulesku Bertalan 43gye 5szd — mh
 Peska Antal 7hhe 5szd — mh
 Petcu Kursmann 43gye 15szd — s
 Péterfi Frigyes örv 43gye 7szd — mh
 Petho Lajos örv 43gye 5szd — s
 Petkuleszku Gyözö pött 43gye 11szd — mh
 Petrovics János 7hhe 5szd — mh
 Petru János 43gye 7szd — mh
 Petrucsan Miklós 43gye 11szd — mh
 Pewu Akim örv 43gye 13szd — s
 Pipiska Lukács 7hhe 5szd — mh
 Plantsch Henrik IIoszt fegyverm 43gye IIIgpg Brassó — s
 Pollak Márton 72gye 13szd — s

Pollak Tamás örv 72gye 2szd — s
 Popa Jakab örm 43gye IIIgpg Nagytikvány - s
 Popaila Gerasim tiz 43gye 12szd — mh
 Popeszku János 6szd — s
 Popovits Aladar hpdj 72gye 13szd — s
 Popp Olimpius 43gye 8szd — mh
 Pöte János 72gye 13szd — s
 Pricklmayer Róbert örv 43gye 10szd — s
 Priedl István 7hhe 5szd — mh
 Prokop Mihály 66gye 8szd — s
 Pulnik János 43gye 8szd — s
 Pungila Lázár 43gye 6szd — mh

Rabaru Miklos 43gye 7szd — s
 Radoj Pál 43gye 5szd — s
 Radovan Miklós 43gye 5szd — s
 Raducza Péter 43gye 8szd — mh
 Raduleszka István 43gye 14szd — s
 Rain Basilius örv 43gye 8szd — mh
 Rain Demeter tiz 43gye 8szd — s
 Rakosán Miklós 43gye 3szd — s
 Richter Pál 7hhe 5szd — mh
 Risztics György örm 43gye 6szd — s
 Rivola Ferenc 72gye 1szd — s
 Rosiu Akim örv 43gye 3szd — Rafna — s
 Roská Sofronius örv 43gye 10szd — s
 Rus Márton 43gye 7szd — s
 Ruzicska József 7hhe 4szd — mh
 Ruzsa Andrei tiz 43gye 15szd — s

Sághy Gyula 31npgye 3szd — s
 Salcsak György szkv 72gye 1szd — s
 Sárán Ferenc 46gye 9szd — s
 Sarközi István 72gye 11szd — mh
 Satek Ferenc ir 13táe — s
 Sator Gyula 72gye 1szd — s
 Schnekenndorf Lajos tiz 43gye 5szd — mh
 Schöner Imre tiz 43gye 11szd — s
 Schwerin Konrad 43gye 12szd — s
 Sebik Géza szkv 72gye 11szd — mh
 Selier Trifon 43gye 5szd — s
 Simek Ferenc eő 88gye 9szd — s
 Simok Miklós 43gye 7szd — s
 Sioldau Konstantin 43gye 2szd — s
 Siszler Nándor 7hhe 5szd — mh
 Sniczter János 7hhe 5szd — mh
 Sofea Trajan 43gye 14szd — s
 Sparioniu Romulus 43gye 7szd — s
 Spevar Lajos pöttart 72gye 11szd — s
 Stan Péter 43gye 13szd — s

Stang Ignác tiz 7hhe 4szd — mh
 Steinberg Áron 19npgye 7szd — s
 Stanoja Péter kürtös 43gye — mh
 Stefan Achim 43gye 9szd Mercsény — hf
 Stefanucz Demeter 43gye 14szd — s
 Steiger Károly 7hhe 5szd — mh
 Stiller Ferenc vad 16hat vad zlj — s
 Stojcsevcs Bazil szkv 43gye 3szd — s
 Strilec János örv 19gye 9szd — s
 Stürmer József szkv 43gye 12szd — s
 Sutka János 7hhe 6szd — s
 Suvagen Sebök Sava 43gye 13szd — s
 Svarda Ferenc tiz 7hhe 4szd — mh
 Szabó József örv 31npgye — s
 Szabó József örv 31npgye 6szd 1880 — s
 Szabó II. János 7hhe 4szd — mh
 Szalai Flórián 72gye 13szd — s
 Szalai Lajos 7hhe 5szd — mh
 Szekeres József 31npgye 11szd 1876 — mh
 Szeletzky János örv 72gye 1szd — s
 Szi József 31npgye 11szd 1872 — s
 Szili József nfg 31npgye 1szd Fokszabadi 1880 — s
 Szlavik Antal tiz 72gye 11szd — s
 Szlobodnik János tiz 72gye 3szd — s
 Sznolinsky Ignác tiz 72gye 13szd — mh
 Szolyanik Konstantin 66gye 8szd — s

Szتان János 43gye 13szd — s
 Sztankovics Szava 43gye 10szd — s
 Sztoja Eliás 43gye 11szd — s
 Szuru Lukács 43gye 14szd — s
 Szuruteszku János tiz 43gye 11szd — s
 Szury József 31npfgye 9szd 1877 — s

Takács József 46gye 9szd — s
 Taplonszky József 31npfgye 9szd — s
 Tarko István tiz 4hegyi te lüt — s
 Tatai Ferenc 31npfgye 11szd 1877 — s
 Teszarovics István tiz 72gye 2szd — s
 Teu Zamfir 43gye 6szd — s
 Todor György 43gye 6szd — s
 Todor Miklós 43gye 8szd — s
 Toma József 43gye 5szd — s
 Tomin Uros 46gye 9szd — mh
 Tomony Miklós 43gye 13szd — s
 Toth Zsigmond törzsorm 43gye 10szd — s
 Tripon György 43gye 7szd — s
 Tripon Péter 43gye II gpog — s
 Trömmel János szkv 43gye 5szd — s
 Tujfel Klmán kürtös 31npfgye ezr törzs
 Győr — mh
 Turkinyak Mihály 43gye 5szd — s

Ujvári Kálmán 7hhe 4szd — mh
 Unguras Miklós 43gye 14szd — mh
 Uros Miklós 43gye 11szd — s
 Urszu Miklós 43gye 14szd — s
 Urzuleszku Ferenc örv 43gye 11szd — s

Vajna Márton 43gye 8szd — s
 Vakareszku Parten 43gye 9szd Maros-
 borosznok — s
 Vanyek Ambrus eő 72gye 15szd — s
 Varán Kuzman 43gye 3szd — s
 Varga József 43gye 7szd — s
 Varga József szkv 32gye 7szd Szöd — mh
 Varga Imre pöttart 46gye 9szd — mh
 Varga István jrvez 7hhe 4szd — mh
 Varga Gyula 7hhe 5szd — mh
 Varju Mihály 72gye 9szd — s
 Vas ir 4hegyi te lüt — s
 Vavra Imre 72gye 3szd — s
 Végh Károly 31npfgye 2szd Nem vámos
 1880 — s
 Velimirovics Florea tiz 43gye 3szd Szinicze
 — s
 Verdecz Mihály 43gye 2szd — s
 Veszelszky János tiz 72gye 2szd — s
 Vidu Pál tiz 43gye 15szd — s
 Viszkup István 72gye 9szd — s
 Volar János 72gye 11szd — s
 Vörös Gyula 72gye 11szd — mh
 Vörös Jenő tiz 7hhe 5szd — s
 Vrtak Imre 31npfgye 2szd Felsőszöllős
 1878 — s

Wallner Ferenc 72gye 13szd — s
 Weinberg Izrael tiz 66gye 8szd — s
 Welkuleszku Konstantin 43gye 7szd — s
 Wilhelm János 43gye 9szd Perjámos — s

Zamfirovics Snetislav eő tiz 43gye 12szd — s
 Zarca Péter 43gye 10szd — s
 Zavagyel Mihály 7hhe 4szd — s
 Zeiku Mátyás 43gye 12szd — s
 Ziegler Henrik tiz 43gye 5szd — s
 Zinka István trombitás 7hhe törzs — mh
 Zombori Gáspár 46gye 9szd — s
 Zorlenczan Ackiv 43gye 7szd — s
 Zsak István 72gye 11szd — s
 Zsigoria Zachár 43gye 3szd — s

Zsujkeszku Petto 43gye 13szd — s
 Zsuku Miklós örv 43gye 6szd — s
 Zsurka Péter 43gye 3szd — s
 Zsurpeszku János 43gye 8szd — s
 Ztrechiatu János 43gye 3szd — s

Felelős szerkesztő:

Dr. SIMON ELEMÉR országgy. képviselő.

A lapot a „Külügy—Hadügy” lapvállalat
 r-t. adja ki.

Merkantil-nyomda (Havas és Lehner) VIII.,
 Német-utca 27.

**BERETVAS
 ÉS SARLÓS**
 BUDAPEST IV.,
 Váci-utca 20 szám

Angol és francia uri divat.
 Saját készítményű fehérenemű
 különlegességek

MARTON ALAJOS
 CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ
 BUDAPEST IV, VÁCI-UTCA 12.

Bördíszműárak és műipari cikkek raktára.

**Nagy választék különféle sportverse-
 nyek-, díjlovaslások- és díjlövészetekre
 alkalmas tiszteletdíjakban.**

Elsőrendű utiböröndők, berendezett s üres utításkák.

Toilette-necessairek.

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPÍRNEMÜGYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST

Központ: VI., Rózsa-utca 55. szám.

Fiókraktár: V., Erzsébet-tér 19. sz. és IV., Egyetem-tér 5—6. sz.

GYÁRUNKBAN KÉSZÜL:

boríték bármely minőség és
 nagyságban, üzleti könyvek
 külön minta után is, nyom-
 tatvány kő. és könyvnyom-
 dai kivételben.

Irjon »ADRIA« csontlevélpapíron,
 csak mert legjobb anyag-
 ból készül és nem drágább a silány minő-
 ségű papírosoknál.

»TÁTRA« tölthető toll, amerikai
 gyártmány, valódi arany
 tollal, írásra mindig készen, örökös íróttal,
 az árak nagyság szerint 15, 20, 25 30 K dbja.

A napokban megjelent:

HANTOS ELEMÉR

orsz. képvis.

A monarchia pénzügyi harc- készültsége, mozgósítása és hadviselése

c. munkája, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia idei nagygyűlése a Lévy díjjal jutalmazott.

A jelenlegi viszonyok között alig képzelhető munka, amely nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mint Hantos műve, amely a katonai mozgósítás és hadviselés összes gazdasági és pénzügyi kísérő jelenségeit tárgyalja és kimutatja, hogy a monarchia nemcsak katonailag, hanem pénzügyileg is teljesen felkészülve néz elébe a háborus bonyodalmaknak.

A könyvet melyből egy-két mutatóvénycikket már közöltünk a Magyar Tudományos Akadémia adta ki.

◆◆◆ **Ara 3 korona.** ◆◆◆

EGYÉVI ONKÉNTESI SZOLGÁLAT.

írta **Dr. Sajgó Jenő** nyug. főhadnagy.

Ara 1 korona 60 fillér.
Kapható a kiadóhivatalban.

Elsőrendű
látható írásu **Ujlaki-írógépek**

a legmodernebbek. Katonai és polvári hatóságok közkedvelt írógéptípusa. **Díjmentes bemutatás országszerte.** Árjegyzék ingyen **Részletfizetésre is.** Tel. 122-60

UJLAKI-ÍRÓGÉPTELEP Budapest Erzsébet-körút 28
1897. óta az írógépszakmában.

**ELSŐRENDŰ
MAGYAR BOROKAT**

ajánl **JÁLICS PINCE**
Tulajd. **Kertay György**

Telefon
46-13

Ugyanezen borok minden előkelőbb
fűszer- és csemegeüzletben is kaphatók

HUNGÁRIA BANK R.-T.

BUDAPEST, IV. KER., KORONAHERCEG-UTCA 18.

Igazgatóság: Gróf Sztáray Sándor elnök, gróf Cagninacci Hyacinthe alelnök, báró Gerliczy Ferenc alelnök, gróf Zichy Géza Lipót alelnök, gróf Apponyi Gyula, Beniczky Ödön, gróf Cagninacci Pál, gróf Erdödy Sándor, báró Wulf de Flotow, báró Hatvany Károly, dr. Lippmann Frigyes, Mannberger Nothomb Albert, dr. Pekár Imre, gróf Choiseul-Praslin Gabriel, báró Prónay Szilveszter Gábor, Schleifer Bretislaw, gróf Seher-Thoss Béla. *Ugyvezeiő igazgatók:* dr. Aczél János, Walder Béla. *Cégvezetők:* Horvátovics Ferenc, Lakatos Oszkár.

Bankosztály. Gabonaosztály. Műszaki osztály.
◆ **Mezőgazdasági osztály. Vasuti osztály.** ◆

TELEFON-SZAM 164-84.

DERKITS ÉS TÁRSA

KATONA EGYENRUHAKÉSZÍTŐ
ÉS ANGOL FÉRFI-SZABÓSÁGA

**BUDAPEST IV.,
KECSKEMÉTI-UTCA 5.**

A POTTARTALEKOSI SZOLGÁLAT
ELNYERÉSE ÉS NÖSÜLÉSI ÜGYEK

írta **Dr. Sajgó Jenő** nyug. főhadnagy.

Ára 1 korona 40 fillér.
Kapható a kiadóhivatalban.

HERMES

MAGYAR ALTALANOS VALTO-
ÜZLET RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST IV.

Koronaherceg-u. 5 (Hermes-udvar).

Fiókpénztárak: V., Nádor u. 5. (Tőzsde-
pótló); V.I., Rakóczi-ut 20; VII., Baross-
tér 16. szám. — **Wien-i fiók:** I. St. ök
im Eisenplatz 3. (vorm. Felix Epstein).

Foglalkozik katonai házassági óvadások be-
szerzésével és az e célra szükséges ok-
mányok megszerkesztését és benyújtását
díjmentesen végzi el.

MERKANTIL NYOMDA

HAVAS ÉS LEHNER

BUDAPEST VIII., NÉMET-UTCA 27. SZ.

TELEFON-SZAM: JOZSEF II-83.

Szt.-Lukácsfürdő

kávéház és vendéglő

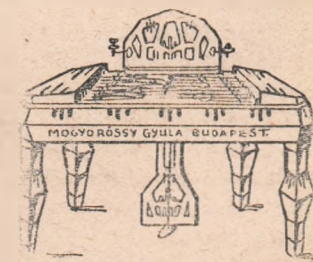
naponta délelőtt, délután és este

katonazene

Kitűnő ételek és italok. — Polgári
árak. — Figyelmes kiszolgálás.

WIRTH J. vendéglős.

Cimbalom

Legújabb szabad
ac. élszerkezettel,
részletre is. Cso-
dae-ös, tiszta han-
gu **GRAMOFON**
(beszélőgép) 25 k.
a feljebb. Hozzá:
Fedák Sándor, Király,
Rózsa, Berezei,
Bono, Caruso-tól
legsz. bb. len ezek
2 korona 50 fillér.

Hegedők világ-
meste ek hű-
utánzatai.

Számos kitüntetés jó munkáért.
Fuvolák, tárogatók, citerák, harmoni-
kak stb. Hurok. Javítás műterem stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab. hang-zergyár, Budapest, VII.,
Rakóczi-ut 17 — Árjegyzék ingyen.